

Povzetek projektne naloge:

"IZVEDBA DEFINIRANJA TEMATSKIH POTI IN POSTAVITVE
KRITERIJEV ZA PONUDNIKE NA OBMOČJU OBALNO-KRAŠKE
STATISTIČNE REGIJE TER IZVEDBA AŽURIRANJA TRŽENJSKEGA
SPLETA IN NAČRTA OZ. VKLJUČITVE DODATNIH TEMATSKIH
POTI V SKLOPU PROJEKTA LOKALNA TURISTIČNA PONUDBA IN
TEMATSKE POTI"

- 2.del -

PROJEKT DELNO FINANCIRA EU (EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI
RAZVOJ) V OKVIRU PROGRAMA POBUDE SKUPNOSTI INTERREG IIIA
SLOVENIJA - ITALIJA 2000-2006.

Naročnik:
Regionalni razvojni center Koper
Župančičeva 18
6000 Koper

Izvajalec:
Studio Lan d.o.o.
Ul. 15.maja 21
6000 Koper

Koper, november 2005

KAZALO

1. UVOD	3
2. IZBOR TEMATSKIH POTI	4
2.1. OLJČNA POT.....	4
2.2. JAJČARICE	5
2.3. ŠAVRINSKA JUŽINA	6
2.4. MOŽNOSTI RAZVOJA.....	7
3. POSTAVITEV KRITERIJEV	9
3.1. OSNOVNI KRITERIJI.....	9
3.2. SPECIFIČNI KRITERIJI (ZA IZBRANE TEMATSKE POTI)	10
4. SKLEP	11

1. UVOD

V 1.delu projektne naloge smo izvedli naslednje:

- preverili ponudbo in trg oz. obstoječo tematske (turistične) poti ter ugotavljali njihove aktivnosti;
- pripravili tematske predloge za tematske poti.

Namen

- Najprej določiti širši izbor tematskih poti, na podlagi katerega bo možno izvesti selekcijo primernih **tematskih poti**, glede na situacijo na trgu in potencialni ponudbi. Pri **definiranju** pa je potrebno upoštevati še možnost širitve ponudbe.
- **Postavitev kriterijev** bo omogočila selekcija ponudnikov avtohtonih produktov za lokalno turistično ponudbo. V vidu je potrebno imeti predviden skupni trženjski nastop v okviru tematskih poti. Pri tem moramo upoštevati vse vidike nastopa na trgu s posebnim poudarkom na specifikah ponudbe avtohtonih produktov.

Cilji

- Definirati izbor tematskih poti na podlagi ponudbe avtohtonih produktov v Slovenski Istri.
- Določiti kriterije za izbor ponudnikov glede na izbrane tematske poti z možnostjo nadaljnjega dopolnjevanja lokalne turistične ponudbe.

Časovni okvir: 1.september 2005 - 25.november 2005.

Omejitve:

- Izvajanje dokončnega preverjanja ponudbe v času velike zasedenosti potencialnih ponudnikov.
- Omejeni viri za formiranje oz. definiranje tematskih poti.

2. IZBOR TEMATSKIH POTI

Že pri pripravi tematskih predlogov za tematske poti v prvem delu projektne naloge in v nadaljevanju s formiranjem širšega izbora tematskih poti smo se posvetovali s širšim krogom strokovnjakov. Tako so tudi za definiranje dokončnih tematskih poti sodelovali naslednji strokovni sodelavci:

- mag.Gregor Starc - vodja pričujoče projektne naloge "Tematske poti in kriteriji";
- Marjan Starc - koordinator in strokovni sodelavec pri projektni nalogi "Tematske poti in kriteriji";
- dr.Marko Koščak - vodja projektne naloge "Izbor ponudnikov";
- Marijan Markežič - vodja projektne naloge "Sistem vizualnih komunikacij";
- Dino Pucer - podpredsednik Turistične zveze Slovenije, predsednik Turistične zveze Slovenske Istre, predsednik Društva oljkarjev Slovenske Istre;
- Danilo Markočič - Društvo oljkarjev Slovenske Istre;
- Mirko Tomšič - predsednik sekcije za gostinstvo in turizem pri Obrtni zbornici Slovenije OE Koper;
- Rodica Marinko - predsednik društva vinogradnikov in kletarjev Slovenske Istre;
- Rajko Kalister - predsednik obalnega čebelarskega društva;
- Alberto Pucer - zgodovinar;
- Emil Zonta - etnolog;
- dr.Urška S. Peceny - strokovna sodelavka pri ažuriranju trženjskega spleta in načrta v okviru projektne naloge "Tematske poti in kriteriji".

2.1. OLJČNA POT

Izhodišča - razlogi za izbiro tematske poti

- Za začetek je bilo smiselno definirati tematsko pot, ki bi bila zaradi svojih značilnosti "sama po sebi razpoznavna" oz. bi bila vsebina poznana tudi ciljnim skupinam, ki ne poznajo obravnavane destinacije.
- V predhodni analizi (kar je že bilo izpostavljeno) smo ugotovili, da sta v Slovenski Istri tematsko obdelane soline in vinska cesta. Vino in sol sta tudi svetovno poznana produkta. V tem smislu se je jasno pokazala možnost izpostavitve oljčnega olja.
- Oljčno olje je sicer svetovno znan produkt in je v sredozemskih državah nepogrešljiv element turistične ponudbe. Vendar ima istrsko oljčno olje zaradi določenih geografskih - klimatskih specifičnosti določene značilnosti, ki ga ločuje od ostalih, kar se lahko uporabi za njegovo promocijo.
- Tako lahko promotivno - turistično vključimo Istro med regije proizvajalke oljčnega olja z lastno specifično ponudbo.

Trasa

Trasiranje tematske poti je poleg splošne geografske lokacije seveda vezano na mikrolokacijo ponudbe. Pri preverjanju slednje, kot eno izmed izhodišč za postavitev tematske poti smo se povezali z DOSI (Društvo oljkarjev Slovenske Istre). Na podlagi sodelovanja je nastala spodaj navedena trasa.

Glavna trasa:

Ronek (Belveder nad Izolo) - Strunjan - Seča - Sečovlje - Parecag - Korte (povezava na TP Šavrinska južina) - Orešje - Padna - Nova Vas - Sv.Peter - Dragonja (dolina Dragonje)

Med Padno in Novo vasjo še odcep za:

- Krkavče
- Puče

Zanimiva točka tudi "Debeli Rtič":

- Pri bolnici Valdoltra pod Jurjev hrib - "Beneša"

Tako načrtana trasa tudi sovpada z enim od namenov projekta, to je usmeritev turističnih tokov s priobalnega območja v notranjost oz. ruralno okolje Istre.

Sklep

Tematska pot (ali tematsko območje) vezana na oljko bi morda lahko bila sestavni del kulinarčne tematske poti. Vendar pa oljka označuje našo geografsko lego (mediteranska rastlin, torej smo sestavni del mediterana) in nam s svojo bogato dediščino, ki je prisotna tudi v mitologiji kakor tudi v življenju sodobnega človeka nudi neizčrpen vir za zgodbe in doživetja v lokalni turistični ponudbi. Zato smo se odločili za samostojno tematsko pot.

Povezovalna misel pri preverjanju ponudbe je bila "mimo oljčnikov do torkel". Torej ni namen izpostavljanje tematske poti le kot osnova za promocijo enega produkta. Poleg doživetij v oljčniku (nabiranje oljk, pikniki ipd.) in v torklah (degustacije, prikaz pridelave olja ipd.) ter kulinarike se lahko v ponudbo vključi tudi razne prireditve ali obrede (oljčne poroke, razne igre in tekmovanja ipd.).

2.2. JAJČARICE

Izhodišča - razlogi za izbiro tematske poti

- Na pravkar opisani tematski poti smo izpostavili svetovno poznan produkt, vendar z določenimi značilnostmi - tudi tipični istrski produkt - oljčno olje. Zato je bil smisel naslednji korak v samo zaledje Istre na osnovi (po možnosti) "absolutne svetovne" posebnosti.
- Za razvoj take tematske poti nam je nudilo oporo zgodovinsko dejstvo trgovskega povezovanja preko Istrskega ozemlja. Vsebinsko osnovo pa smo našli v "Jajčaricah" - Istrijankah, ki so se ukvarjale s trgovanjem (predvsem jajc).
- Tako je možno promovirati pravo posebnost Istre s povezovanjem treh narodov, danes držav (Italija, Slovenija, Hrvaška).

Trasa

Za določanje možnih tras smo se oprli na ljudska pričevanja na terenu. Obravnavano območje kaže več možnosti, vendar smo se zaradi več razlogov določili za usmeritev izbrane trase:

- to je bila dejansko "glavna" pot po kateri so trgovale Jajčarice;
- zarisana trasa je bila tudi sicer zgodovinsko zelo pomembna transportna pot z Gračiščem kot "križiščem";
- pot poteka v samem zaledju Istre pod kraškim robom;

- z izbiro ene (glavne) trase je prepuščena možnost dopolnitve turistične ponudbe tudi z drugimi vsebinami, zgodbami, tematskimi potmi.

S preverjanjem (prevoznosti) na terenu in preverjanjem možne ponudbe smo načrtali spodnjo traso tematske poti.

Glavna trasa:

Osp - Gabrovica - "mostičje" - Kubed - Gračišče (povezava na TP Šavrinska južina):

- Smokvica - Movraž - Rakitovec
- Lukini - Sočerga
- Galantiči - Butari - Trebeše - Sirči - Belvedur

Odcepi:

- Sirči: Gradin - Brezovica - Pregara
- med Gabrovico in "mostičjem": Črni Kal - Črnotiče - Podgorje
- nad "mostičjem": Predloka
- med "mostičjem" in Kubedom: Hrastovlje

Tako načrtana trasa tudi sovпада z enim od namenov projekta, to je preusmeritev in upočasnitev turističnih tokov v zaledje oz. ruralno okolje Istre.

Sklep

Jajčarice nam nudijo iz svoje bogate dediščine velik izziv za ustvarjanje zgodb in za kreacije doživetij v lokalni turistični ponudbi. Na to je lahko vsekakor vezana raznovrstna kulinarika predvsem iz kokošnjega mesa, jajc, zelišč ipd., kakor tudi različne prireditve. Vsekakor je tematska pot predvsem izhodišče za zgodbe in doživetja. Zato bodo ponudniki pri kulinarčni ponudbi lahko nudili gostom tudi ostale kulinarčne znamenitosti Istre oziroma posameznega kraja, kjer se bo turist nahajal.

Poleg borbe za golo preživetje so Jajčarice (nehote) ustvarjale pomembno jezikovno in kulturno vez v sicer že ustvarjeni simbiozi na skupnem geografskem območju med tremi narodi Italijani - Slovenci - Hrvati. Tako nam nudijo neizčrpen vir za nadgrajevanje in razvoj drugih tematskih poti oz. za širitev lokalne turistične ponudbe.

2.3. ŠAVRINSKA JUŽINA

Izhodišča - razlogi za izbiro tematske poti

- Z vzpostavitvijo pravkar opisanih tematskih poti se je, kar "sam ponudil prazen" prostor med njima preko Šavrinskih gričev. Na tem območju postavljena tematska pot bi tako geografsko povezala obe že načrtani.
- Za vsebinsko podlago te tematske poti smo se ponovno (poleg na lokalno dediščino) naslonili na tipične kulinarčne izdelke. Namreč neločljiv del turističnega produkta je tudi kulinarčna ponudba. Na že predstavljenih avtohtonih produktih (vino, oljčno olje, sol) in ostalih značilnostih slonijo posebnosti istrske kuhinje. In je zaradi svojih posebnosti tudi osnova za kulinarčno zgodbo - tematsko pot.

- Posebnost smo želeli izkazati tudi s poimenovanjem "južina". To je zelo razširjen izraz za obed v slovenski Istri.
- Geografsko gledano smo se še bolj natančno osredotočili na Šavrinijo oz. šavrinske griče med že načrtanimi tematskima potema.

Trasa

Kakor je bilo že uvodoma nakazano trasa geografsko (pa tudi vsebinsko) povezuje prejšnji dve.

Glavna trasa:

Korte (povezava na TP Oljčna pot) - Šared - Baredi - Gažon - Šmarje - "Poljane" - Pomjan - Babiči - Marezige - Sv. Anton - Dvori - Gračišče (priklop na TP Jajčarice)

Odcepi:

- Šared - Medljan
- Pomjan - Dilici
- Babiči - Župančiči - Brič
- Marezige:
 - Truške
 - Montinjan- Vanganel: *Manžan
**"Šantoma"-Bonini
- Sv. Anton - Miši
- pred Gračiščem - Popetre

Tako načrtana trasa tudi sovпада z namenom projekta, to je (pre)usmeritev turističnih tokov s priobalnega območja v notranjost oz. ruralno okolje Istre in njihovo upočasnitev.

Sklep

Obstaja dokaj obširen nabor različnih receptov značilnih za ta del mediterana. Vendar je smiselno vzpodbuditi ponudnike, da je vsak tudi "kulinarični" kreator in tako goji svoj "hišni stil" kulinarične ponudbe. Tako bi se izognili unificiranju ponudbe. Prav raznovrstnost nudi promotivni potencial lokalne turistične ponudbe.

Tudi bogata dediščina "domače kuhinje" v Istri nam nudi velik izziv za nadgradnjo same kulinarične ponudbe z različnimi zgodbami in doživetji. Poleg že navedenega v prejšnjih dveh tematskih poteh še npr. v vinogradih (trgatev, šege in navade vezane na vinogradništvo, razna druga opravila v vinogradih ipd.) in kletih ("bendima", šege in navade vezane na kletarjenje, degustacije ipd.). Dodatno pa še osmice, šagre itd.

2.4. MOŽNOSTI RAZVOJA

Vsebina projektne naloge so tematske poti po Slovenski Istri. Doživljanje teh vsebin bo potekalo na dveh temeljnih oseh v sodelovanju z Italijo (Veneto) in geografsko povezanostjo s Hrvaško Istro. S tem se nakazuje povezanost treh dežel (držav), med narodi in narodnostnimi skupnostmi. Podlaga so najrazličnejše vsebine, temelječe na dediščini in sodobnem ustvarjanju prebivalcev, kar **omogoča nadaljnji razvoj**. Projekt tako ponuja paleto sodobnih načinov življenja

v avtohtonih okoljih, kjer se v skupnem interesu srečajo domačini (ponudniki) in turisti (kupci). Ohranja tudi povezanost Istre z evropskim prostorom in poudarja njen zgodovinski pomen npr. kot (tranzitno), danes tudi turistično področje.

Za doseganje **celovite ponudbe** je smiselno razmišljati o celotni mreži tematskih poti in predvideti možnost ureditve posameznih središč¹ s parkirišči (minimalni posegi v okolje) in z ustreznimi informacijsko-servisnimi dejavnostmi.

Dolgoročno je potrebno razmišljati o možnosti sodelovanja tudi drugih zainteresiranih destinacij, kar nudi dodatno možnost **promotivno-turističnega** (tudi gospodarskega) udejstvovanja v verigi turističnih prireditev.

¹ Središča se bodo lahko določila šele, ko bodo izbrani ponudniki v lokalni turistični ponudbi oz. bo formirana celovita ponudba.

3. POSTAVITEV KRITERIJEV

Posebej naj poudarimo, da z določanjem kriterijev ne želimo doseči standardizacije v smislu unificiranja ponudbe. Pravzaprav je namen nasproten, saj bo prav raznovrstnost temelj oblikovanja skupne ponudbe. Smisel kriterijev je določitev vsaj osnovnih standardov, ki bodo pravno in vsebinsko zagotavljali "varnost" pri nakupu. Pri tem gre na eni strani za postavitev zelo raznovrstne ponudbe pod skupni (trženjski) imenovalec. Po drugi strani pa za doseganje diverzifikacije na trgu napram možni drugi sorodni ponudbi. Torej (naj še enkrat ponovimo) ne gre za unificiranje ponudbe, ampak za skupni promocijski pristop raznovrstnih ponudnikov tudi iz različnih destinacij (Veneto, Istra...) v okviru tematskih poti.

Pomemben pa je še en vidik, ki ga želimo izpostaviti v tej fazi projekta, ki je predvsem **razvojno naravnan**. S kriteriji, ki jih postavljamo želimo na eni strani omogočiti vključevanje kar najširšemu številu potencialnih ponudnikov, ki bi lahko s svojo individualno ponudbo doprinesli h kvaliteti celotnega turističnega proizvoda. Na ta način bodo dobili osnovne informacije in se na nek način seznanili s "pravili igre in so-delovanja v t.i. partnerskem nastopanju na trgu". Seveda pa na drugi strani velja, da če se bodo hoteli tudi formalno vključiti v ponudbo, bodo morali zadostiti minimalnim pogojem - beri zakonskim zahtevam, za opravljanje posamezne dejavnosti, ki veljajo za državo Slovenijo oziroma posamezno okolje, v katerem bodo delovali in ustvarjali dohodek.

3.1. OSNOVNI KRITERIJI²

Administrativno-pravni kriteriji

Namen zagotavljanja administrativno-pravnih kriterijev je uresničevanje predvsem naslednjih pogojev poslovanja:

- Zagotavljanje (vsaj minimalnih) pogojev za opravljanje projektu primernih dejavnosti.
- Omogočeno (legalno) plačilo produktov.

Vsebinski kriteriji

Vsebinskih kriterijev ni možno v naprej v celoti definirati. Na splošno lahko izpostavimo, da mora ponudba temeljiti na dediščini obravnavanega geografskega območja ter imeti "izhodišča" v krajevni tradiciji, navadah in običajih tega geografske območja. Vendar gre pri odločanju za tehtanje različnih dejavnikov ter predvsem za interdisciplinarni pristop.

Zato bo potrebno združiti strokovne sodelavce in tako interdisciplinarno pristopiti k odločanju o izbiri primernih ponudnikov. V drugi fazi projekta je predviden izbor ponudnikov, ki ga bo izvajal podizvajalec (Studio MKA). Slednji bo moral zbrati strokovnjake glede na zgoraj navedeno in izbrati ponudnike glede na izbrane tematske poti. Ponovno poudarjamo, da kriteriji izbora ponudnikov v tej fazi pomenijo predvsem "razvojno naravnost" in s tem željo po animiranju in

² Za izbor kriterijev smo se poleg na strokovna izhodišča v prvi vrsti oprli na obstoječo zakonodajo.

motiviranju ponudnikov, da svoj produkt čim bolj kvalitetno razvijejo ter šele nato zadostijo tudi zakonodaji, ki jim bo legalno omogočala samo trženje produktov.

3.2. SPECIFIČNI KRITERIJI (ZA IZBRANE TEMATSKE POTI)

Tudi o zadovoljevanju specifičnih kriterijev bodo morali odločati strokovni sodelavci, saj so neposredno vezani na vsebino ponudbe. Za primeren izbor ponudnikov predlagamo udeležbo strokovnjakov iz sledečih strok:

- družbeno-zgodovinske (etnolog) - dediščina;
- promotivno-tržne - promocija in trženje dediščine;
- turistične - organizacija turistične dejavnosti v ruralnem okolju;
- oljarske - predvsem poznavanje razmer - problematike na terenu;
- vinarske - predvsem poznavanje razmer - problematike na terenu;
- gostinske - poznavanje kulinarike in ponudbe na terenu.

Preverjanje ponudnikov glede na **specifične kriterije** - vezane na vsebino tematskih poti (povzeto za vse tri tematske poti):

1. Ponudnik mora izvajati dejavnost na trasi posamezne tematske poti.
2. Ponujati mora izdelek vezan na tematsko pot oz. izdelke na osnovi njene vsebine (npr. ekstra deviško oljčno olje, jajca, figov hlebček).
3. Ponujati mora storitev vezano na tematsko pot:
 - primerno kulinariko;
 - kakor tudi različne prireditve (nabiranje oljk, šagre, osmice ipd.).

Ponudnik mora obvezno zadovoljiti prvemu in še enemu od ostalih pravkar navedenih kriterijev.

